

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner - Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kívántató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesztőben mindenféle hirdetésny főlvetetik a pontosan közöltetik.

FOGLALAT: Magyarország és Erdély (kinevezés; Keglevich Gábor gr. hitvese; országgyűlési közlemény; a főrendeknél a börtönrendszer fölötti viták folytatása, az alsó táblánál a városok alrendezésének befejeztetése; Pestmegye: a horvát követek latinul szólhatása nem pártoltat k; hatósági körlevelek, mérgezési eset; Zalamegye: a legközelebbi k. le. nat. szinte nem pártoltat k; Somogy megye: a latin nyelvnek országgyűlésen használhatása ellen egyhangu határozat; Ungmegye: országgyűlési követjelentések körüli viták 's határozatok; Sáros megye: viták a városok elrendezése ügyében; a négyesületi jótékony sorshuzás jövő martiusra halasztat k; iparegyesület; pesti magyar nevelési társulat; budapesti hangszegyesület; 's a t.)
 Spanyolország (a királynő nagykorúsága kedvezőleg fogadtatott a cortesben; Saragossa meghódolt; Krisztina visszahivat k.)
 Anglia (O'Connell folytatja gyűléseit; szigoru rendszabály a Rebekkait ellen; nov. 2kán a nagy eskütszék előtt a vádpere megkezdet k.)
 Franciaország (Krisztina özvegy királynő haza készül; új drámáiról.)
 Törökország (békéketés Montenegró és Hercegovina közt.)
 Görögország (Kalergis bocsánatért esedezik; Rallis futása.)
 Értésítő.

Magyarország és Erdély

Ócs. s. ap. kir. fős. f. é. novemb. 1jén kelt legf. határozatában Nadasdy Ferencz gr. m. kir. udv. kanzellariai tanácsost, legf. kegye tanujeleül, val. b. titkos tanácsosi ranggal díjmenten fölruházni legkegy. méltóztatott, 's ő ex. ca. november 8dikán tev. le esküjét.

Ócs. kir. fels. postamesternek a városi földi megürült állomásra id. Tasner Antal mélt. kegy. kinevezni.

Nm. buzini gr. Keglevich Gábor cs. k. aranykulcsos, val. bel. tit. tan. Magyarország kir. főtárnoka, m. kir. helytartósági tan., hétszemélyes főtörvénybírói közbíró, m. akad. igazgatótag 's ns. nóg. r. megyei főispán ő ex. ca. a legérzékenyebb, legsajnosb vesztés érte szeretve tisztelt nejének szlaviczai gr. Sándor Mathild csillagkeresztes- 's pala-hölgynek hosszabb időig tartott sorvasztó elgyengülésből, Pesten nov. 11kén délutáni 4 1/2 órakerültén 43dik, boldog házasságának 26ik évében, következett gyászos elhunytá által. A korán dicsőült hamvadó egyik vala neme első ragyogásu gyöngyeinek, főleg hazai hölgyeink keszorujának, öröme, büszkesége országos érdemű férjének, valódi édesanyja Gyula, Béla, Jenke [Eugenia], Emma és Sztefania lelkes magzatának, díszé a magasb körnek, jótékony 's boldogító anyagla a szenvedő emberiségnek 's kivált szökőkődő jobbágyinak. Mindezeknél keservök enyhülése után is ernyedetlen marad emlékezete. — Hídegetemei, saját rendelkezése szerint t. Hevesmegyébe keblezett Pétervásár városban létező nemzeti sirbaltba f. hó 17dikén tétetnek nyugalomra. Magasztos békelegjen porai felett!

„Két garas“ cikket ezúttal nem adhatunk, folytatása mindazáltal minél előbb következni fog.

Országgyűlési közlemény.

XCVd. ker. ülés novemb. 1kén. Elnökök stb. az előbbiek. A választmányi munkálatnak a nemzeti polgárőrségről szóló tanácskozási sorozatra ker. szakaszai iránt egym. követ a szerkezetben kifejeztetni kívánta, hogy a parancs-szóra nézve a magyar nyelv használata, nemkülönb az egyenruhának nemzeti szabással viselése határozottan jelentessék ki. E javaslatnak számos pártolója találkozt, de támadtak ellenzői is, különben azon szempontból, nehogy a magyar nyelv és nemzetiség iránt általános elvek szerint megállapított törvényjavaslatnak, annak idején, mellőzött részletei ide zavartassanak; 's mert különben is remélhetők a városoktól, hogy illy szabad szerkezetben 's m. nic. jogokban részesítettésük után önkint megfelelőnek a nemzet várokozásának ez iránti köteleességeik pontos teljesítésével. 'S ezek értelmében a szerkezet változtatás nélkül meghagyatott. Utóbb a bir. díjról rendelkező 30k iránt azon módosítási javaslatok tétettek, hogy azt csak azon városok köteleztessenek megváltani, melyeknek kiváltságos leveleiben az világosan fizetendőnek határozatit, 's hogy ezen summa a portáknak 1787 óta történt váltózas szerint egészen új arányban osztassék föl portaszám szerint a városokra. De sem az első, sem az utóbbi nem talált pártoltatásra, mert itt nem lehet arról szó: a megváltandó teher mennyire alapszik privilegiumon, mennyire nem, 's mert azon teher nem portai összeírás szerint van kivelve a városokra. Volt még némi észrevétel a 394. Sra, de csupán szavait,

nem pedig lényegét illetőlog, mely pár szóbeli változtatással meg is állapított. Kív. volna ezután a kir. városok országgy. szavazatáról, követválasztásról és országgy. utasításokról szóló VIIIk rész; ez egyebütt az LIXk ker. ülés határozatánál fogva elmellőztetett, 's átérték a szab. kir. városoknál fizetendő díjakról szóló VIIIk részre. Ez iránt azon három kérdés fordult elő: legyenek e taxák vagy no? 's kinek fizetessenek? közvetlenül a tisztviselőnek e, vagy mint Cs. megye követő indítványozá, egy külön pénztárba, nehogy a tisztviselő és panaszos föl a kölcsönös érintkezés által megvesztegetési 's megvesztegettetési alkalomnak legyenek kitéve; végre mily arányban fizetessék? Az elsőre nézve általános volt a vélemény, hogy legyenek taxák; de minél csekélyebbek. A második iránt több nyilatkozat volt, 's azon nehézségnél fogva, hogy némely hivatalos eljárás, p. o. vidimata, inquisitio nem igen tartathatnék evidentiában, számos ellenzője találkozott, 's szavazásra kerülvén a dolog 24 szavazattal 22 ellenében megbukott. — Az arány szerinti díjak meghatározásában tovább haladva némely rovatokat csökkentettek, másokat pedig egészen kihagytak.

XCVIIk ker. ülés nov. 6kán d. e. 9 1/2 óraker. Elnökök Zsitvay József Szerém, és Erős Lajos Szabolcs megyék követei; jegyző: Szentkirályi Móricz; naplóvivő: Böttke Tivadar. Az előbbi ülésben félben szakasztott 436ik §, mely a szab. kir. városoknál fizetendő díjakról szól, folytatólag vizsgálat alá vétetvén, némely áresökkentési módosítással helybenhagyatott. Hátra volt még a jelen munkálat életbeléptetése iránti utasítást magában foglaló IX-dik rész. Ennek szakaszai fölött történt néhány módosítást javasoló észrevétel után, mi azonban eredménytelen hangzott el, a városi ügyről szóló egész munkálat lön befejezve. Egy szónok kívánta, hogy a munka folytatásban történt módosítások köziratba bocsátatván, egy szerkesztendő üzenet mellett a munkálat VIIIk részének kihagyatásával, mely a kir. városok országgyűlési szavazatát tárgyazza, a főRRhez küldessék által, 's a ker. RR. addig a VII. rész vizsgálatába ne is bocsátkozzanak, míg a főRRk a munkálat többi elveit el nem fogadják. E javaslat azonban különösen a VII-dik szakaszra nézve a korábbi végzéssel ellenkezőnek találtatván, mellőztetett, 's egy másik követ előadása szerint abban történt a megállapodás, hogy az eddigi módosítások hitelesítettvén, ennek megtörténtével határozassék el, mikép küldessék át orgos ülésbeni megállapodás után, jelen munkálat a főRRhez. Különb is a hitelesítés bevégezteig e közelítend a VII rész fölvetése kitűzött nov. 15kai határidő. Ez értelemben a ker. RR. a módosítások hitelesítésének megkezdését más napi ülésre tűzték ki. Előadá ezek után egy m. követ, mikép az élelmezési munka rég belevén végezve, az eziránti üzenet és fölirási javaslat elkészítése szükséges volna, mi egyhangulag helyeseltetvén, az ülés, tárgyhány miatt, d. e. 11 óra tájon befejeztetett.

XCVIIIk ker. ülés nov. 7én d. e. 9 1/2 óraker. Elnökök, jegyző, naplóvivő kik tegnap. A napi rendre tűzött tárgy megkezdése előtt, indítványt tön egy megyei követ, hogy a ker. RR. az országgyűlési költségek iránt intézkedjenek, abban fejezve ki küldőji utasítását, hogy azon költségeket, valamint előbbi országgyűléseken, ugy most és mindenkor a nemesség viselje. Ezen indítványt, bárha lényegileg sokan pártolák is, ez alkalommal tárgyalásba venni nem akarák, nehogy napirenden kívüli dolgok fölvetése alkalmat szolgáltatasson a rendes tanácskozási folyam elakasztására. Egy másik követ pedig a ker. napló ügye fölélesztése végett intézte kérelmét a ker. RRhez utasításra következteben, mit midőn többen is magokévá tőnek, egy megyei követ javaslatára határozattá vált: hogy az elnökség személynök ő nmlgát az iránt kérje meg, miszerint az a ker. napló ügyében a főRRhez átküldött üzenet fölvetését nádor ő fonségénél eszközteni méltóztassék. Megkezdették azután a ker. RR. a városok rendezés-ügyi munkálat módosításának újabb átvizsgálását vagyis hitelesítését, melyben némely újabb változtatások nélkül a 99ik §ig haladtak elő.

XCVIIIk ker. ülés nov. 8kán d. e. 9 1/2 óraker. Mielőtt a 99ik szak. folytatólag újabb vizsgálat alá vétették, a tegnapi módosítások újra fölolvastattak és hitelesítetttek. Következve a munkálat többi szakaszai 's módosítványinak hitelesítésében haladtak elő a ker. RRek. Terjedelmes vitatkozások nem fejlettek ki, ámbar egyes módosítások fölött, a korábbi végzésnek talán itt ott nem eléggé szabatos kifejezése miatt, apróbb észrevételek gyakran fordultak elő. Egész ülés alatt jótékony csend 's kellő figyelem uralkodott. Ülés vége felő azonban, a követek székei, a hallgatóság padjai 's a karzatok kissé meggyérültek. A hitelesítésnek a 352 §ig haladtával az ülés déli 12 óraker eloszlott. Ezt megelőzőtlen jelenté a ker. elnökség, hogy a tegnapi határozat szerint a ker. napló ügyében kelt üzenetnek a főrendi táblán leendő fölvetését nádor ő fonségénél eszközöndőleg személynök ő nmlgát megkérték, mit az egész készséggel megígérni sziveskedett.

LXIIIkorsz. ülés nov. 6kán egyedül a m. főRRknel. nádor ő fensége elnöklete alatt. Felsőlitván nádor ő fens. a m. főRRket a tanácskozás alatti tárgy folytatására, többen nyilatkoztak, némelyek a tegnapé őt mondotak czáfolása, mások pedig szavazattal kijelentése végett. A tanácskozások mai ülés folytatásban leginkább ezen két kérdés körül forogtak: vajjon a mintabörtön mindkét rendszer szerint állíttassék e fel? 's vajjon a t. hatóságoknak e magányrendszer elvei szerint építendő mintabörtön felállítása megengedessék e? Ezen két kérdés fölött vitatkozók mellett találkoztak oly egyedek is, kik sem egyik, sem másik véleményhez a mintabörtönök felállítása iránt nem csatlakoztak, hanem csupán a t. hatósági börtönöknek az 1827ki orsz. választmány véleménye nyomán javítatását kívánták, vagy t. i. hogy elkülönöztessenek, vagy inkább osztályoztassanak ugyan el a rabok, de csak háromfelé. Külön osztályban legyenek t. i. kik rendőrség-elleni kihágást követtek el, külön a vádlottak, külön végre az elítéltek. Kik mai ülésben, a mind két rendszer szerinti mintabörtönök felállítása mellett szólta, szavazataikat köv. okokkal támogatták: Ha mind két elv szerint építtetik mintabörtön, csak egy tudhatni meg, hogy a büntetések a büntettekhez minő arányban állnak, nagyok e vagy kicsinyek? Továbbá csak szorosb összehasonlítás által tudhatni meg: melyik rendszer jobbatásu mind a rabokra, mind általában az egész népre. Egy mintabörtön építés által csak azt próbálhatni meg, hogy jó e az, de két rendszer szerint építendő mintabörtön azt is meg fogja mutatni: melyik jobb 's így a próba, melyet a m. főRRk a mintabörtön által tenni kívánnak, csak a mindkét rendszer szerint építendő börtönök felállítása által fog eléretni. Továbbá így szól egy ns. báró: nincs ki szorosan meg tudná határozni, hogy melyik rendszer szerinti börtön hat keservebben a bünösre. Annyit gondolhatni, hogy mivel embernek nem fáj annyira magánybörtönben szenvedni, mint hallgató-teremben többel együtt némán dolgozni. Egyebütt, hogy ez kitesés, szükséges a két rendszer szerinti mintabörtön felállítása. Egy gr. mondá: ő ugyan a magányrendszert tartja jobbnak, de azt még is meg kell vallania, hogy mindegyik rendszer jobb a mostani börtönállapotnál, 's ő inkább akarván 1000, mint 500 rabot javítani, mind két rendszer szerint kíván mintabörtönt. Hogy a magányrendszer minő hatással lesz a nemzet jellemére, azt egy mintabörtönből, melyben csak 500 személylyel tétetik próba, nem tudhatni meg, annál inkább, mert indítvány szerint a mintabörtönben csak huzamosb időre raboskodóknak kellvén vitetniök, nem lehetne azt sem megtudni, milyen hatással leendne a magánybörtönzés a kisebb bünösökre, mint szinte azt sem: vajjon a megyei eljárás mellett minő eredménye fogna lenni az újdon rendszereknek. A költségkimélt, hogy t. i. két mintabörtön-felállítás többé körül, 's ha ezen rendszerek el nem fogadtatnának, a rájok fordított pénz elveszne, sem hozhatni fel itt okul, mert azt csakugyan el kell mindenkinek ismernie, hogy a mostani rendszer semmi esetre nem maradhat meg. Azonban időgazdálkodásból is szükséges mind a kétféle rendszerrel próbát tenni, mert megeshetik, hogy habár jobban ütne is kia' ma-

mit csinál a' rab, hogy téli órákban rövid levén a' nap, már 4 órákor délután kis ablaku szűk szobájában nem láthat dolgozni, 's előlött sok ideje marad hanyélsre, melly magánybörtönöknel más országokban igen rossz és szűk általmég kimondatni sem akart borzasztó következtetésének találatot, hogy a' munkautáni üres időt épületes olvasgatásra kellene a' rabnak fordítania, mert csak ez által javíthatatnék, abban nyugodtak meg végre a' m. főrk, hogy olly világítás eszközöltessek, melly ne gyertya által történjék. — Nádor őföns. pedig, kijelentvén, miként e' csekély fontosságú tárgy levén, talán az igazgatóságot lehetne iránta megbízni, az ülést d. u. 2 órákor eloszlatá.

Erdélyi kormányzó ő excjájának kibocsátott rendelkezésben, a' mult országgyűl. hozatott törv. által kinevezett orsz. rendszeres biztosság tagjai f. é. dec. 4-re Kolozsvárra hivatnak össze. E' biztosság kir. kormányzó ő excja vezérlete alatt dolgozván, öt osztályra szakad: a) a' közigazgatási; b) adó, tartomány-főbiztossági 's urbéri; c) törvénykezési; d) egyházi és közmivelődési e) kincstári és közgazdaságra.

Iparegyesület. Ismételt felszólítás az iparegyesület, Népszerű könyvtár" airánt. Minthogy az iparegyesület által kiadandó „Népszerű könyvtár“ azon füzet czimeiről, mik f. esztre a' folyó év legelején kitézettek, eddigelé részint semmi, részint pedig olly dolgozatok adtak be, miknek sem szelleme sem modora a' közölt programmal nem egyezik: annál fogva ugyan azon czimek kidolgozására az irói közönség még egyszer felszólítatik, mind azoknak, kik a' felhívást elfogadni készek, az érdeklét program mellett még köv. pontok szolgálandván utasításul: 1) A' dolgozatok szorosán a' kitézött czimek körében mozogjanak, 's ezenkívül csak annyiba bocsátkozzanak, mennyiben a' fenforgó tárgy felvi ágosítására szükséges. 2) A' dolgozatok csak a' tárgy fővonásit emeljék ki 's a' részletek bővebb kifejtésébe csak ott ereszkedjenek, hol azt a' dollog gyakorlati érdeke 's életbe vágó fontossága mulhatlanul kívánják. Azonban szükséges 3) Hogy a' kitézött tárgynak egy nevezetes és figyelmet érdemlő oldala se maradjon el 's hogy a' dolgozat a' tudomány jelen állapotjával összhangzásban legyen. 3) Hogy az előadás lehető logikai rendben 's mennél érthetőbb vagyis népszerű nyelven legyen írva. Innen szorosabb tudományos fejtegetések, nehézkes vagy homályos előadások, száraz vitakozások, ezen dolgozatokban helyt nem találhatnak. 5) A' nyelv a' grammatika szabályival megegyezzen. 6) Csak olly műszavak vétessenek fel, mik kétségtelenül helyesek 's már elfogadtvák 's ezek értelmé is adassék elő az illő helyen. 7) Azek, kik fordítást küldenek be, az eredetit is dolgozatuk mellé tegyék. 8) Az írástiszta és olvasható legyen. A' czimek, mik a' Népszerű könyvtár“ első évi folyamára kitézvék 's kidolgozása mostantól legfőkébb 3 hónap alatt kéretik, ezek: 1) A' testek tulajdonságiról; 2) a' levegőről; 3) hasznos növényekről a' gazdaság és ipar körében; 4) a' házi állatokról; 5) köznépi eldítéletekről; 6) a' földleírás elemei; 7) Amerika feltalálásáról; 8) magyar nyelvtudomány és 9) Magyarország földleírása. A' második évi folyam czime: 1) A' me' egység; 2) víz; 3) földgolyónak története; 4) meteorologia története; 5) népszerű szám-tan; 6) állattan elemei; 7) Magyarország története; 8) a' világ története. Minden íveért az eredeti dolgozatnak 16, fordításért németből 9, egyéb nyel. ekből 12 p-frrtal kedveskedik a' választmány. Pest, nov. 9én 1843. Csanády, jegyző,

Nyilvános köszönet! Édes örömmel párosult háláérzet rezgi át minden igaz hazafi keblét, midőn hazája boldogítására czélzó vállalatiban nemcsak a' vele hon lakó, hanem még a' külföldön is hazájokért ügyködő honfiak közt szinte rokonszenvre, terehívő vállalára, 's önként ajánlkozó segédkezékre talál. Illy örvendeztető szempontból tartozó édes kötelességének ismeri a' Pesten alakult „Magyar nevelési-társulat“ őszinte legforróbb háláját nyilvánítani a' sardiniai király nevét viselő 5ik sz. cs. kir. huszár ezred hős keblü tisztikarnak 's Milanóban működő néhány elvarátinak azon nagy-lelkűségükért, miszerint áthatva ezen nevelési társulatnak üdvös czéljától, annak alapítókéjét köv. hazafui áldozatjokkal kegyeskedtek gyarapítani: u. m. Pálffy János gr. ezredes övenként 10f.; Kovács György alezredes 5 fr.; Mészáros Lázár őrnagy 10 fr.; Pejacsevich Sándor gr. őrnagy 10 fr.; Leitner Sándor kapitány 5 fr.; Zichy Béla gr. kapitány 10 fr. dragonyi Grubiczy Béla kapitány 's ezredifüggy. 5 fr. Sztrókay Elek főhadnagy 5 fr.; beznákfalvi Beznák István hadnagy 5 fr.; zalabéri Horváth Imre hadn. 5 fr.; Pejacsevich Ad. gr. hada. 10 fr.;

Ujhelyi Ignác ezr. lelkész holtaig 6 fr.; Fletzer Ignác Reuss-Kösztricz huszár-ezred lelkész 5 fr.; Bobrovszky Andor milanói hadőrségi lelkész 5 fr.; Heil Alajos Paumgarten 21. sz. gy. ezred főorvos 5 fr. mind pengőben, 's mind három évre, az egy örökös alapítványt kivéve. Isten 's haza áldása e' lelkes honfiakra! A' nevelési-társulat f. e. sept. 26kán tartott nagygyűlésének meghagyatából Kronperger Antal titoknak.

A' pestbudai hangszegyesület első műelőadása f. Sik zenében vasárnap nov. 19kén délutáni 1 és fél órak tartatik Pesten a' városi nagy reduttermében. Az abban Schindelmeisser Lajos egyesületi hangsz-karmenter igazgatása alatt előadandó hangművek köv.: 1) Beethoven B. Dur szonáta. 2) Négyes-ésnek, Mendelshon-Bartholditól. 3) Hangverseny brugóra, Schlesinger Károly ur a' nemz. színház-hangszkar tagja által előadva. 4) „Evező ének“ férfikarra hangszkar kísérettel Hoven Jtől. 5) Schindelmeisser Lajos „a' boszualló“ című új operájának nyitánya. 6) Maschner „a' Templáriusok, és a' Zsidónő“ operájának dalja, karénekekkel. Az évi részvénydíj (2 fr., egyes, 5 frint három belépti jegyért a' terembe, valamint 4 frint egyes, 8 p frt három számjegyes székért a' körben egész évi valamennyi előadásra) fizetetik az egyesületi pénztárnok Klausz A. L. urnál a' tükör-tárban színház-terén a' v. Játékszin-épületben. Ritter Sándor, egyesületi titoknak.

Elhalasztás. Őcs. k. főhgsége, Mária Dorottya ő fensége, magas pártfogása alatt levő, budapesti jótékony nőegyesület az emberi inség és nyomorápolására czélzott intézetek gyarapodása 's biztosítása végett elrendezett 's kevés időelött kihirdetett, nagybecsű ezüstszerek sorsjátéka, mindenütt, hova hire eddig terjedhete, köztetszéssel 's méltányos részvétellel fogadtatott, 's minden nemesb kebel annál nagyobb örömmel élt ez alkalommal, minél édesb jutalmat érte bensőleg, az egy pengő forinti csekély sorsdíj letétele által kedvező szerencséje megkísértése mellett illy jótékony intézet alapítójává válhatni. Hogy azonban ezen kitézött üdves szándék, egy részről legszebb csirájában a' célba vett sorozási határnak rövidege miatt némi fogyatkozást ne szenvedhessen, más részről pedig a' legtávolabb es. kir. tartományok lakosinak jámbor vágyaik kielégítésére is alkalom nyujtassék, ezélszerinek találta az együttműködő két nőegyesület, a' csak négy hónap időre, kelő siker reménye mellett szorított kihirdetést, — úgy színte az eleve csak nagyobb városokra szánt sorsok eladását kisebb 's távolabb helyekre is — ismételt felszólítások következtetésében — terjeszteni; honnan azonban a' nagyobb távolság miatt, az eladás eredményéről szóló tudósítások — miut a' tapasztalás igazolja, — az eredetileg f. hó 18ára tűzött határidőre vissza nem érkezettek; ennél fogva kényszerülve látják magokat a' fentírt budapesti nőegyesületek ezen határidőt annyival inkább elhalasztani, 's ezt legközelebb 1844. évi mart. 22re változtatlanul kitézni: mivel színt az előbb érintett határnakra egy más már jóval előbb engedélyezett 's közhírré lett, nagyobb birtokot tárgyzó bécsi sorsjáték levén elrendelve, kettejé, egyik a' másiknak netalán csonkítására szolgálhatna; — ezen nőegyesületeknek pedig távol van szándékától, a' netalán nagyobb számban megmaradható sorsjegyek által a' költséggel szerben iparkodni. E' jótékony czélnak eddigi érdemes részvevőknél — kiknek beadott teteleik alulirt egyesületeknél mindenkor teljesen biztosítva vannak ezen elhalasztás annál kevesebbé lehet kedvetlen, mennél kedvezőbbnek találandják azon üdv- és jótékonyágteljes czél előmozdítására, melyhez buzgó részvétükkel önként járultak, alkalmi nyujtatván egyszersmind szíves felszólítások által, nagyobb számmal gyűjtött pártfogókkal az intézet érdekét nevelni; 's ennek következtében alulirt nőegyesületek minden érdemes részvényest felszólítani sietnek, hogy az eladott sorsokért járó pénzösszeget, az el nem adottakat pedig magok épségében jövő 1844. martius első napjaig beküldeni szíveskedjenek, mert a' kün maradó 's be nem váltott sorsjegyek ezen határidőn tul nyereseményekre nézve az intézetek kárára nem szolgálhatnak. Budán nov. 13án 1843. tartott közös ülésből. A' budapesti nőegyesületek netalán és megbízatából Külkey Henrik s. k. a' budai 's Károlyi Lajos s. k. a' pesti nőegylet titoknokai

Pestmegyei közgyűlés. F. nov. 14én főispánhelyettesi elnöklet alatt nyitattván meg Pestmegye ez évi utolsó érvényes közgyűlése szokottnál gyéreb hallgatóság előtt, mindenekelőtt a' kisgyűlési jegyzőkönyv hitelesített, mellynek tárgyai közt olvastaték

nádor ő fens. levele, melly által néhány megürrült szolgabírói 's eskütti hivatalt a' mult közgyűlésből fölterjesztett ajánlások nyomán a' jövő tisztújításig kinevezés által méltóztatott betölteni. Olvastatott ezután a' következők 4 rendbeli tudósítása, eljárásuk általjában helyeseltetvén. A' mult gyűlésből adott azon utasítás következtében, hogy az országgyűlésen előfordulhatandó indítványokat szedjék össze, 115 illy indítványt küldtek le, 's ezek ezen ellenvetés daczára is, hogy az országgyűlési tárgyak az utasítás készítő választmány vizsgálata előtt a' közönség elibe nem kerülhetnek, közkívánatra de csak tudomás végett felolvastattak, olvasás közben némelly indítványok iránt megjegyzések sőt bővebb szóváltások is törtévének, de siker nélkül; mert azok mind az utasító választmányak adtak át. Ezután ezen választm. jelentése vétetvén föl, ez mindenekelőtt megelégtetését fejező ki a' követek eljárása iránt, majd a' k. városok szavazatira nézve ugy nyilatkozék, hogy ámbár nekik az anyautasításban 15 voks adottott, könnyebb felosztás miatt a' ker. választmány javasolta 16ot nem ellenzi; hanem azt, hogy 1/4 szavazatos követek legyenek az országgyűlésen, a' követi méltósággal meg nem egyeztetheti: mihez képest ohajtja, hogy 1/2 szavazatnál kisebb hatalommal követ ne küldethessék, mi utasításul is adatott. Következett az oct. 12én kelt k. k. leirat az orsz. tanácskozási nyelv iránt. Elolvasta után előhozatott hogy általa megtámadtatik az alsó tábla autonómiaja, pedig minden testületnek joga van magányügyeiről rendelkezni. különben nem is létezhetik; az országos RR. határozata tehát a' latin nyelv kitiltatása iránt igazságos és jogszerű, bár tanácsos nem vala; ha a' kormány kijelentette volna, hogy megerősítendí a' magyar nyelv iránti törvényjavaslatot, vagy a' horvátokat színte a' szokás megtartására 's a' magyar nyelven szólástól eltiltó utasítások megszüntetésére szólította volna fel: a' dolog egészen másképp állana. Végül a' követek oda utasítottak, hogy a' tábla autonómiaját fenntartani iparkodjanak 's magokat az anyautasításhoz tartassák, melly azt rendeli, hogy e' tárgyra nézve magokat a' körülményekhez alkalmazzák. Ezután hatósági körlevelekre került a' választmány jelentése; végül pedig Bakos Ambrus indítványára nézve az ujonczállítas ismét előkerül. Egyébiránt az indítványban felhozott incapacitás eltörlése akképp határozaték sürgettetni, hogy az a' fenálló perekre nézve is terjesztessék ki. Szabad községre nézve adott utasítás pedig akképp tágitatték, hogy azok jószágokat vehessenek ugyan, nehogy azonban az illy jószágok a' forgalomból kivetessenek, azok a' lakosok közt azonnal osztassanak fel 's telepíttessenek meg. Ennek további nyomozás a' végett állandó törvény-szék neveztetett, a' gyűlés elibe terjesztett corpus delicti a' gyűlés színe előtt lepecsételtetett 's a' bonczolás 's vegytani vizsgálat költségei megrendeltettek.

Zalamegyei közgyűlés. Sümeg nov. 10kén. Másodalispánunk elnöklele alatt nov. 6án rendszeres közgyűlésünk volt. Fölolvastatott elsőben is követünk országgyűlési jelentése kapcsolékival együtt, mellyek a' rendes katonaság élelmézését 's a' megyei tisztújítások alkalmikor történni szokott kihágások korlátoztatását tárgyzó kerületi választmányak színte kerületileg jóváhagyott véleményét a' javasolt törvény-cikkkel együtt foglalván magokban, az az egész kiterjedésben helybenhagyattak 's az utasítás is ezek artalmához képest pártolólág adatni határozatott. Tanácskozásunk fonalát lelkes Deák Ferenczünk vezette, 's habár itt ott mutatkozták is ellene a' „manet alta mente repostum“ ért némi idegenkedések, ő azonban minden pártérdeken felül emelkedve megmutatta, hogy az édes hazának nem csupán országgyűlésen, hanem kenyebb megyei körben is teljes erejéből tud 's akar is használni. Surlódunk tehát a' Szathmár mindegyre, 's pedig elannyira, hogy maholnap személyes bátorságunk is veszélyeztetve leszen; — a' pusztá véleménykülönbségért, de sokan egyodul hivatalos állásunk miatt kigunyoltattunk, megtámadtunk, sőt némelly kisebb aucto-ritások által a' nyilvános vendéglőből is — pedig Zala-Egerszegen csak egyetlenegy vagyon! — erőhatalommal kikergetettünk, 's nincs kinek panaszkodjunk, mert a' nagyobb tekinteljek az ilyeseket mint egy kárörömmel nézik, 's talán az irányt is magok adják, mit hinni annál is inkább hajlandók vagyunk, mert nyilván kijelentetett, hogy jelen időkbén a' spanyolok példájára az erősb fél a' gyöngébbet véleménykülönbségért büntetlenül kigunyolhatja; sőt annak idejében meg is verheti. — Mi lesz mind ezek vége? a' jó isten tudja. Azonban véleményünk szerint is ingerült helyzetben csak egy ma-

gasb tekintély intézkedhetik fölöttünk. Ezen közgyűlés más napján meglepett bennünket követünk által gyorspostán küldött azon k. kir. leirat, mellynél fogva a horvátországi követek, az ez érdemben hozandó törvényig a deák nyelv használatában meghagyatni rendeltetnek. Hoszasan tartott mély csend követé a fölolvast, miglen egy a politikai pályára csak nem rég lépett fiatal bíránk azt föl fogása szerint meg nem szakasztotta. deilly könyves kérdése kben, ha csak Cs. L. bíránk nem mérsékli az indulatokat, egyedül Deák Ferenczünknek maradt fön szívünk belső érzelmeit minden mellékes kitérés nélkül tolmácsolhatni. Föl fogván ugyanis tanácskozásunk fonalat, egy egész álló óráig tartott classicus beszédében, a mennyire csak lehet a legnagyobb kimélettel, de a hazai törvények, és alkotványunk, ugy szinte a magyar országgyűlés természetére nyomán vite okoskodásit és oda járult véleményével, melly határozottá is lön, hogy követünk az említett királyi leiratnak visszavételét alázatos fölírás által orsz. gyűlésileg szorgalmazni törekedjék.

Somogy megyei közgyűlés. Évnyegyedes közgyűlésünk f. h. 2án tartatott, melly alkalommal tanácskozás alá kerültek köv. közérdekeket tartjuk közlendőknek, ugyan is követeink jelentése nyomán vitatás tárgya lett ismét a magyar nyelvnek a RR. táblájánál levő horvátországi követek általi használatairánt hozott követi tábla határozata, mellyre nézve mind ekkor, mind pedig utóbb gyűlésünk folytán követeink által megküldött azon k. kir. leirat; hogy a horvátországi követeknek a szólas latin vagy magyar nyelven szabad legyen, e megye RR. előbbi táblai tanácskozásnál, hogy követeink tovább is a táblai határozat mellett nyilatkozzanak, megmaradtak, s végzésük igazolását abban látják, hogy az ingerültségnek okai hazánkban — melly mindenkor békes egyetértéssel és testvéri szeretettel karolta a horvát nemzetet, nem rejlenek, hogy nyelvünk 's nemzetiségünk illő polczra juttatása levén jövendő létünk 's boldogságunk nélkülözhetlen föl tétele, ezt még is, mint törvénykönyvünk tanusítja, csak léposonként munkálta hazánk 's hogy a nyelv ügye magát az országgyűlési tanácskozást illetőleg eddig sem határozottatott törvény által, s inkább természetes következtetésnek tartják a megyei RR. hogy a követi táblai tanácskozásokba mindenki azon nyelven folyjon be, mellyen történnek egyedül a fölírások, 's melly a törvény szerkezetének eredeti nyelve; de fájalmukat sem titkolhatják el a felett hogy ezen k. kir. leirat által, — abban egyedül az 1790: 67. és 1792: 7dik törvényekre levén hivatkozás, a szélesebb alapon alkotott utóbbi törvények hatása ellenében nemzeti nyelvünk használata akkor szorítottaték meg, midőn a köz állomány elleni veszélyes illyr mozgalmak a testvér horvát megyékben még most is folytatást ö z o t n e k, jobbágyi hódolattal megkérendőnek tartják tehát fels. urunkat az iránt hogy nemzeti nyelvünk 's nemzetiségünket kegy. pártolva e tekintetben hozott követi tábla határozatának megtartására a horvátországi követeket utasítani, valamint az illyr mozgalmakat is korlátoztatni méltóztassék. Lőcse városának azon föl hívására, hogy követeinket oda utasítanók, mikint Deák Ferencz a zalamegyei követség elvállalására országgyűlésileg is szólítottassék föl, e megyei RR. következendőkben mondották kivégzésüket: „Köztisztelettel méltányolják ugyan ezen megye KK. és RR. Deák Ferencznek a közügyekben 's a haza javára intézett eddigi közremunkálását, 's noha mélyen érzik, hogy az illy ritka tehetségű 's tántoríthatatlan keblű hazafinak közügyektől elvonatása a hazára nézve csak veszteség lehet, mind e mellett hon maradásának köztudományra levő okait, őt mint valódi nagy férfit jellemzőket méltányolva sokkal inkább tisztelik, hogy sem Lőcse városának ebbeli föl szólítását pártolhatnák.“ Turócznak azon föl szólítását, mikint kérnők meg ő felségét hogy az országgyűlési követek által utasítás nélkül a büntető rendszerben hozott alkotványelleni végzéseket, ha a föl Rdek elfogadnák is, ne szentesitse, azon egyszerű okból nem pártoljuk, mert a megyék elegendő hatósággal bírnak követeiket feleletre vonni vagy akár visszahíni; az országgyűlési többség ellenében pedig egyes hatóságok illynemű avatkozását alkotványelleninek tartjuk.

Sárosból oct. 15én. F. hó 12kén 's folytatólóg rendkívüli közgyűlést tartánk másodalispáni elnöklet alatt; első alispánunk magány-dolgaiában Pozsonyba 's illetőleg Bécsbe utazván. Rendkívüli közgyűlési elnökünk tapasztalván az országgyűlési gyors folyamát, 's átlátván, hogy a napi renden levő tisztújítási 's váro-

sok elrendezési törvényjavaslatok iránt kimerítő utasítást minélelőbb adni szükséges, e rendkívüli gyűlést hívá össze, melly a RRdeket szokottnál kisebb számmal hozta össze ugyan, de még is akár a kívántató rendet, akár a tanácskozások folyamát, akár az üdvös és korszerű eredményeket tekintjük, sikerdús 's meglepő vala. Örömmel mondhatjuk: hogy bizonyos urak, kik tanácskozásinkban, igazi dictatori hangon 's erőszakkal ránk szeretik tukmálni elveiket 's azt hiszik, hogy egyedül ezen elveken nyugszik az alkotványos jólét (salus reipublicae) ezuttal derék elnökség által rendre utasítottván alkotványos korlátok közt tartattak. Két tárgy foglalokdata leginkább bennünket, t. i. a tisztújítási kicsapongásokat és a városok elrendezésé tárgyazó kerületi javaslatok 's mind kettő némely kisebbszerrü módosításokkal fogadtatott el. Legelőnkbe vita volt a honoratiorok szavazása ügyében; de a nevezetes többség őket jogban részesítetni kívánta, kivéve a falusi jegyzőket, hogy ha ezek különben nem diplomatikusok. A városok rendezésügyét illetőleg: a nemes curiákat, és városban lakó nemeseket, személyeiktől adóztathatóknak nem tartók; egyébiránt a városok országgyűlési szavazata érdemében elfogadók a kerületi javalatot, bár a városoknak jelenlevő küldöttjei számszerinti voksot követeltek 's határozatunknak ellenmondtak. Magány-ügyek sorában egy sem volt különös figyelmet érdemlő.

Ungmegyei közgyűlés. Épen ma oct. 19kén végeztük évnyegyedes közgyűlésinket, mellyeknek közérdekű eredményei köv.: Miután a scontrók rendes szokás szerint szóhangzottak a jegyzői székéből, olvastattak 1) országgy. követink jelentései, mellyekből többek közt nem kis elégtelenséggel értettük, mikint a börtönök fölállításához szükséges költségeket nem eziránt adott utasítványunk szellemében minden honpolgár által egyiránt viselendő közteherkép de mint segedelmet, állítólag anyautasítványunk értelmében ajánlották meg; a miert köteleességükbe téletett hogy az anyautasítványokat betűszerint kövessék és azokat ne magyaragassák. 2) Olvastattott több felső rendelet; 3) több törvényhatósági körlevél mellyek közül: Tolnáét a kisdudovás terjesztésére felhívó, a derék Wargha István mellette megküldött munkájának megvizsgálása végett az ügyet hévvel ölelő főjegyzőnket bizván meg; Borsodét, mellyben a tűz által károsult miskolcziai fölsegéllésére szólít föl t. főjegyzőnknek jövő közgyűlésen leendő aláírásai iv megnyitás, addig is és pedig a szolgabíráknak ez iránti föl hívások megtétele ajánlatván, Győrét, mellyben a váltótörvényéseket Sopronybul mint mind Pozsonyhoz mind az országszélehez igen közel eső helyről sz. k. Győr városába áttétetni sürgeti, kívánságát igazságosnak látván. Továbbá Torontalét, mellyben az egyházi udv. grókok bíraskodásnak megszüntetését ajánlja, hogy az assimilatio elvét ez által is előmozdítsuk; végre Zólyomét, mellyben az országgyűlési tagok fölesketését indítványozza oly módosítással, hogy illy eskü országosan készítettessék, pártoljuk. Ellenben Fejéret, úgy azt mellyben elhatározatni kívánja, hogy ha követek egy harmada utasítvány hiánya miatt valamely szönyegre hozott tárgy elhalasztását kívánja, mivel szerintünk minden megyének egyenlően módjában van az utasítványadás, ugy azt, mellyben a váltótörvényéseket illetőlegének egy időrei megszorítottatását javasolja, mi ezt részint visszalépésnek részint célra nem vezetőknek egy szersmind némi castai iránynak is nézvéen, nem pártoljuk, Zemplénynek pedig és Győrnek a' ezimek rövidítését, Temesnek a' részök visszakapcsoltatását tárgyazó leveleik, nemkülönbén Somogyét, mellyben sürgeti hogy az orsz. választmányi munkák tanácskozásba vételök előtt a megyékkal közöltessenek, 's miután a kerületi ülések az utóbbi országgyűlések alattigen nagy fontoságuakká lettek, a követek ezülésekben tett szavazataikért felelősök legyenek, 's mivel ezen üléseknek naplójok nincs, ezen hiány az irnokok által fedeztessék, nekünk már e' részben Intézkedésünk levén tudomásul vélettek. A keresked. társ. elnökének levele követk. szbiránk aláírásokat eszközzendők. Indítván a' megyei épületek biztosítása, miután mi a' biztosító társaságokban elegendő biztosítékot nem látunk, megyénk derék első alispánjának köteleességébe téletett, hogy a' már e' részben intézkedett Zabolcs megye alispáni hivatalától az ottan megállapított biztosítási rendszer alapszabályit szerezzze meg 's jövő közgyűlésnek terjeszse elibe. Az adónak az adózók közti célirányosb kivetése eszközlése végett küldött választmány jeles munkálatát beadta 's az némi változtatásokkal elfogadtatott. Ennek

tárgyalása alkalmat adott azon indítványra, hogy a' curialis jobbágyok kik eddig csak rongálták az utat, de nem javították, ezentul utépitésre kényszeritessenek, azon elvhez közelítőleg hogy ki a' hasznot érezi, terhet is szenvedje, ezen indítvány elfogadtatott. Jövő közgyűlésünk nov. 13án, melly nap egyszersmind törvénykezési napjaink elsője leend. \$\$.

Felviruló Magyar-Óvár m városunk tanácsa 's választó polgársága a' hirlapokban is jó eleve hírelt adott határozatához híven 20at meghaladó folyamódó közül oct. 9kén tartott gyülekezotében 33 szavazó közt (ezekből 5 jelen nem levén) 28 szavazattal Nedecky Károly urat választá jegyzővé. Másnap azaz 10kén kezdett 's több napig eltartott megyei közgyűlésben legelőnkbe a' k. vsok rendezés ügyét tárgyazó ker. választmányi javaslat jövén szönyegre, az köv. módosításokkal fogadtatott el: 1) A' kir. városok körületében létező nemesi telkekre valamint 2) Ugyanezekben lakó ns személyekre a' városi hatóság által adó nevetethessék. 3) A' városi közgyűlést képező tisztviselők 's egyéb tagok nagyobb része birtokos 's nagyobb mennyiségű adót fizető polgárokból választassék. 4) A' kir. városok statutuimaikat csak helytartósági jóváhagyás után hajthassák végre. Egyébkint egész kiterjedésében elfogadtatott. Hallgatással nem mellőzhetem el, hogy e' fontos tárgy különösen 1ső 's 2dik pontjai iránt a' haladók 's maradók vitatkozván, ezen vitánál a' felingerült indulat 's áldástalan gyanúsítgatás annyira szerepelt, 's a' vak hév oly nyers kifakadásokra észlezte némely tanácskozókat, hogy pár percze inkább a' forintos táborba, mint Mosony tanács-terembe hittük magunkat átvárászlottaknak. Egyébkint ezen munka elfogadásával Mosonyban a' territorialis hatóság elve, a' zsidók polgárosítása 's több szabadelmű elv fogadtatott el, gr. Z. A. semmi okokkal nem támogatott 's a' városok 16 szavazati ellen intézett ostrombeszéde pusztán hangzott el. Körlevelek közül Somogy és Fehérmegyéké ezen megyét az iránt felszólítván, miszerint ha a' képviselő táblának egy harmada utasítás-hiány miatt tárgyelhalasztást kívánna, az elhalasztatni kívánt tárgy csak 6 hét leforgása után vétethessék föl, pártoltattak; számos körlevél pedig a' megyei utasítást előkészítő megyei küldöttséghez küldetett, ezek sorában a' Lőcse sz. kir. város résziről köztiszteletű Deák Ferenczünknek diactára országgyűlésileg felhivatását szorgalmazó felszólítás azon hazafi is indítványt szülé, hogy miután Mosony megye hazánk ezen nagy fia iránt tisztelet-adóját mind eddig le nem rótta, disztise minélelőbb dicsőség koszorúzza nevével táblabírói füzérünket, melly indítvány közlekedéssel elfogadtatván, ez iránt azonnal n. mélt. főisp. urunk megkerestetni határozottatott. Szemle alá vétetett ezután az 1843 — 4 évi házpénztári költség előleges felszámítása, melly szerint az csak 45 ezer pgő forintra fogna rugni, melly összeg az eddigi költségeknel mintegy 40 ezer pgő forinttal alantabb áll; ezen kedvező kiszámítás azon reményen alapszik, hogy az idei áldott termés után tetemesen alább szálland a' deperditák keserves rovata. Ezen gyűlés folytában a' népnevelés elhanyagolt állapotja is szönyegre kerülván, egy tag kiemelé, hogy miután az urodalmi tiszték köréből választott iskolai felügyelők ebbeli köteleességek teljesítésében vagy nem, vagy hanyagon járnak el, rendeltessenek helyökbe más független állásu egyedek, miro egy másik tag azon észrevételt teré, hogy egy bizonyos, köztudomás szerint a' magyarság iránt ellenszenvel viseltető urodalom tisztjeitől a' nemz. nyelv terjesztésében serényebb eljárás nem igen várható, a' bizalom ekkép nyilvánított hiányának érzetében azután némely felügyelők hivata' a' korról lemondván, ezentul az iskolárai felügyelés a' járásbeli tisztviselőkre bízottat. A' miskolczai tűzkárvallottak számára ezen megyében aránylag szép mennyiség szedetett össze. — Jövő rendes közgyűlésünk f. e. Jan. 10kén határozottatott A' f. e. Hírnök egyik számában némely t. urak a' Hírnök mosonyi levelezőjét ezáfólag érinték, hogy Mosony megye részéről ezelőtti közgyűlésében a' kath. clerus részire a' privilegium fori fentartatván, a' vasárnapok 's ünnepek tartása, továbbá a' káromkodások iránt a' bünt. törv. könyvi javaslat módosítottatott, azonban azon ezáfólat alaptalansága gyűlési jegyzőkönyvünk e' részbeni világos végzése, 's az adott utasításnak el nem torzított tartalmából kiderül, miszerint az említett gyűlésen két egyházi férfi által felhozott kívánat ugy nem ment végzésbe, valamint egy másik papnak botoztatás melletti erőlködése sikertelenül maradt, a' ezáfó t. urak eléged-

Jenek végzé

12kén mult f. neve a' vala k' lapok ezidőiteket okunk tek ke' homlo' igaz, délyhu' harmo' miatt s' sület s' dekeit' egyes' közler' keblür' volt k' év lefo' tartatr' lenléte' gint os' akadó' kalom' nőklet' emlite' zen ös' gyobb' akár a' zésbe' fárado' a' gép' sunka' örömé' nyujta' kötele' lyére' czélja' jelen' hatan' sangb' galma'

nck m' dül sz' pillan' de me' rein, nek a' hevitv' jöket' szélv' délutá' gokba' zsiabb' nem b' kezett' a' kör' sebb o' ni a' v' lelket' volt a' ta me' segite' mind' néhan' tották' tás k' tapas' nak s'

Indul

jenek meg tehát azzal, hogy az inyök szerint ohajtott végzés ez uttal csak egyedi véleményök maradt.

A' komáromi gyárvegyesületnek f. ó oct. 12kén tartott közgyűléséből. Ezen egyesület a' közelebbi múlt farsang alkalmával egy táncvizigalmat eszközölt neve alatt, mellynek czélul a' gyárparüzlet elősegítése vala kitűzve. A' jövedelmi eredvény annak idejében e' lapokban is közöltetett, de a' czélnek a' alkalmazása mind- ezidőig különféle okokból elmaradt. A' honi egyesületeket valóban az indolentismus lassan öltő férgétől van okunk félthetni. Csattogjon bármi pártosata egyesületek kebelében; vitázzanak bár személyes érdekek a' leg-homlokellenesb térben egymással: a' végeredvény, az igaz, mégis csak kiforrandja magát egykor, és a' kedélyhullám szétgyűrűző fodrai alatt ismét a' nyugalmas harmonia fogja magát kitükrözni; míg az indolentismus miatt rothadva fog szétmállani minden fonal, mi az egyesület személyeit, valamint azoknak egymásba átfolyó érdekeit kapcsolatban tartá. Mondjak-e példát? Im ezen egyesület, mellynek a' hon anyagi felvirágozását eszközöndő czélait eleinte oly melegen hordók 's örizők keblünkben, a' legközelebb tartott közgyűlésben alig volt képviselve 7 jelenlevő taggal, midőn e' gyűlés fél- év lefolyása alatt harmadszor próbáltatott immár megtartatni. De czélszerűbbnek látszott csak ennyi tag jelenlétében is megnyitni azt, mint ismét 's ujonnan és megint csak boldogabb időkre hagyni, mi, betegsége miatt akadályozott rendes elnökünk jelenem létében, ez alkalomra választott Sárközy József másod-alispán úr elnöklése alatt oly eredvényen történt meg, hogy az említett táncvizigalom jövedelme, 241 v. ft., tekintvén ezen öszvegnak azon czéljai csekélységét, miszerint nagyobb gyámerőt igénylő gyárparüzök akár kebelünkben, akár az egész houban is azt nevezetes gyári gyümölcsözésbe fektethetnek, Kliegl Józsefnek, találmánya körüli fáradozásainak némi könnyebítésére adassék. Ismerjük a' gépe készítésében csüggedetlenül munkás honfitársunkat, 's jól ismerjük anyagi fogyatkozásait is, mik azon örömet, mellyel befejezendő gépét egykor a' honnak át nyújtani fogja, alig bírható keserűvel vegyítik. Kedves kötelességemnek tartám tehát hovahamarább illető helyére küldeni a' pénzt, mellyet az egyesület, kitűzött czéljának alapeszméjétől oly igen messze nem távozva, jelen körülményink közt alkalmas helyre alig fordíthatandó. Ez alkalommal egyszersmind a' közelgő farsangban ismét egy közcélra jövedelmezendő táncvizigalmat határozott tartatni neve alatt az egyesület. —

Beöthy Zsigmond, egyes. jegyző.

Hányan nyögik a' keserűség panaszhangjait, kiknek mindenökét elhamvasztván a' dühöngő elem, egyedül szavokat hagyta meg, hogy a' nyomorúság koldus pillanataiban segélyt és mindig csak segélyt kiáltanak! de mennél többben találhatunk illyesek e' haza messze térein, annál nagyobb méltánylást sőt dicséretet érdemlenek azok, kik az emberiség javáért nemesen buzgó vér hevitvén keblöket — egyetértve összesítik minden erejüket a' pusztító elem fékezésére. Sept 23kán iszonyú szélvész dühöngte Paks város felett (Tolnában) midőn délutáni 2 órakor a' harangok ércnyelvei tördelt hangokban hirdették a' tűzveszélyt. A' nép lábait földhöz szibbasztá a' kétségbeesés 's tétlenül bámészan ácsorga nem bírva önmagával: mert ijesztő jóslatok közt emlékezett az 1808ik évre vissza, midőn több mint 800 ház a' könyörtelen lángok martalékává lett; 's most nem kisebb oka volt még nagyobb szerencsétlenségtől. rettegni a' viharzó szélvész miatt; de ft. Daróczy plébános ur lelket üntött a' csüggedőkbe, 's midőn t. káplánjaival első volt a' fecskendők mellett a' tűz színhelyén, tettel mutatá meg, mint kelljen szerencsétlen embertársainkon segíteni, a' nép lelkesedéssel követte őt 's megtéve mindent mire emberi erő képes, a' tüzet — miután néhány perc alatt 4 házat elhamvasztott — eloltották. Nem lehet méltányosan nem említeni még tűzoltás körüli azon jótékony rendelkezéseket is, mellyeket itt tapasztaltam, 's mellyek sok kir. városnak sem válnának szegényére. Másnap a' nép ugyan azon ft. lelkes-

atya ajtatosságot tartott, 's könnyes szemekkel adott hálát istennek, hogy őta' bizonyosnak sejtett veszélytől megmentette. Egyszemtanú.

Spanyolország.

(A' királyné nagykorúsága kedvezőleg fogadtatott a' cortesben. Saragossa meghódolt. Krisztina királyné visszahívatik). Martinez de la Rosa oct. 30kán föl- vasá cortesben a' választmányi jelentést a' királyné nagykorúsága ügyében, mit tetszéssel fogadott a' gyűlés. — Saragossa oct. 28kán megnyitá kapuit 's Concha tá- borsfő azonnal elfoglalá katonáival a' várost. Barcelo- nában ellenben még folyvást tart a' vérengzés; a' gá- lyarabok fegyvert kaptak 's azonnal a' házak 's raktá- rak kirablásához fogtak. Gironát folyvást lödözteti a' kormánypárti tábornok. — Andalusia lecsöndesült 's Es- partoero párthiveinek izgatása meghiusult. Galiciában mindazáltal folyvást zavarognak 's több helyen központi juntát kiáltottak ki. — Izabella királyné nov. 19kén teendi le az esküt Spanyolország alkotványára 's any- ját, Krisztina özvegy királynét azonnal visszahívandja Franciaországból. — Madridban a' csöndzavarok min- dent elkövetnek a' kedélyek fölzígatására; a' kormány éber örködése azonban mindaddig szerencsésen dugá- ba dönté a' fondorlatokat. —

Anglia.

(O' Connell folytatja gyűléseit. Szigorú rendsza- bály a' Rebekkaitak ellen.) Oct. 30kán ismét hetigyű- lést tartott Dublinban O' Connell, 's megemlíté, mikép Kanada fegyvert emelt Anglia ellen 's mégis megnyeré saját törvényhozását; Irland pedig törvényes uton sür- geti azt, 's mindaddig csak annyira sem juthatott, hogy igazságos panaszait a' kormány megvizsgáltatta volna. Előadá ezután ismét Irland kívánatit, és csöndes vára- kozásra inté a' gyűlést. Ez alatt a' kir. ügyvéd hatalma- sul készül az O' Connell elleni pörre, melly alkalmasint csak január végén fog ítélet alá kerülni. — Egy rebek- kaitak husz évi száműzetésre ítélte a' törvényszék; e' szí- gorú rendszabály hihetőleg le fogja a' zavargókat csön- desíteni. — Shrewsbury gr. fényes ünnepélyekkel kö- szül megítisztelni Bordeauxt hget. —

Franciaország.

(Krisztina özvegy királyné haza készül. Új dráma- író. Lajos Fülöp utazásokra készül.) Krisztina özvegy királyné több társzekeret indított már utnak Spanyolor- szágba 's udvari tiszteinek meghagyá, hogy nov. 10 — 15ke közt az elutazásra készek legyenek. — Egy ro- ueni takácslegény „Spartacus“ című 5 felv. szomorú- játékokat írt versben, mellyet a' Theatre francais já- tékszíni választmánya nagy dicsérettel fogadott el. — Lajos Fülöp 320 löerejű gőzöst készített, mellyel, Viktória királyné példáját követve, jövő évben tengeri kirándulásokat szándékozik tenni. —

Görögország.

(Kalergis bocsánatért esedezik. Rallis futása. Ang- ol 's francia utasítás a' görög ügyek iránt.) Kalergis ezredes magány-kihallgattatást kérvén 's kapván a' ki- rálynál, bocsánatért esdeklét illy formán: „Uram! én kénytelen valék magamat a' h a z a és t r ó n fentartására szánni. Ezt cselekedvén, mint polgár, szent kötelessé- get teljesíték; de mint katona, kétségkívül törvényt szeg- tem; bocsánatért esedezem tehát felségod előtt. A' sze- rencse azon pályája, melly (ó) sept. 3kán a' trónnak 's nemzetnek kezdődött, ki fog engem menteni.“ Kalergis térdhajtva mondá e' szavakat, a' király azonban ismer- vén az ember fondorságát, nem hagyá magát e' hizel- gés 's tettetés által elcsábíttatni, hanem a' zavargót 's eskütörőt kellőn megfeddte 's őt további beszédétől el- tartóztatá. Kalergis azonban mégis szép színekkel festé fogadtatását barátit 's hívei előtt, kik azt nagyitva himé- zék elő a' nép- 's katonaságnak. A' lázongók ujra tar- tani kezdenek a' király nézetétől, hanem Kalergisnek a' főváros főparancsnokává emeltetése által megnyugtat-

tattak. Mindazáltal mindinkább világos, hogy a' nemzet 's főnökei pártokra szakadoznak. — A' fővárosban majd azon jelenetek ujultak meg, mellyek Kolokotronis tá- voztaikor Piraeusban történtek. A' nép ugyanis felinge- rülvén azon hirre, miszerint néhány ember ellenlázá- dást forral, egyenesen Rallist, ki a' régi ministerség- ből egyedül volt még Athenében, támadta meg. Oct. 12. nagy népesapat ostromlá Rallis lakát 's bár fegyveres erővel szétveretett, mindannyiszor összegyűlt 's Ral- list életveszélyben tartá. Végre a' francia követ Piscat- ory esti 11 órakor Rallishez lopózott 's őt katonai ru- hába öltöztetve, kocsiján magával vitte; de alig indul- tak meg, a' nép utánok rohant; mind e' mellett mégis szerencsésen Piraeusba értek, honnan Rallis francia gőzösön Andros szigetre menekült. — Oct. 24én ismét zavargás háborítá a' fővárost. Mindenféle hire szárnyalt a' Kalergis 's Makrijannis ellen készülő összeesküvés- nek, másfelől meg azt rebesgeték, hogy a' király ellen nagy merény készül, mi azonban csak pusztá hirnek valósult. Oct. 14kén az ellenlázadásról gyanus Mauro- michalis is száműzetett az országból. — Az angol 's fran- czia kormányok utasítást adván görögországi követeik- nek, Lyons azonnal kinyilatkoztatá, hogy Anglia a' sept. 15ki görög eseményt roszalja ugyan, mindazáltal még is megtörtént ténynek tekinti. Piscatory nyilatkozata szerint Franciaország is ténynek veszi a' lázadást, 's következményeit előleg elfogadja, világosan kikötvén, hogy Otto király sept. 15én tett ígérését teljesítse, ne- ki a' francia hatalom óalmát csak úgy igérvén, ha ő a' nemzet kívánatival lépést tartand. Az állítólag Kolo- kotronis által készült ellenlázadást a' királynak minden visszahatás 's ellenzandulás ellen nyilatkozott akarát- ja megszüntetvén, Lyons oct. 10ki eseményeket Kolo- kotronis megbuktatására használta 's czélját elérte.

Törökország.

(Békekötés Montenegro és Hercegovina közt. Anglia nyilatkozata a' keresztényiségre visszatért örmény kivégeztetése iránt.) A' montenegrói vladika 's herce- govinai helytartó közt csakugyan megkötötett az ugy- nevezett örökös béke. A' szerződés inkább kedvez a' hercegovinaiaknak, mint a' másik félnek. A' béke a' hercegovinai helytartó hivatalos jelentése szerint köv. feltételekre építetett: 1) Grahovo és Bagnani török pa- rancsnokság alá esnek vissza, 's ezért a' lakosok keze- seket állítandnak. 2) Umaz erősséget Grahovo átadand- ja, ellenben 3) a' montenegróiak épületit Grahovóban a' törökök váltsák be. A' vladika viszonyairól a' többi török határszomszédhoz hallgat a' békekötés, mi a' török nagyok önzésének félreismérhetlen példája. — A' fran- czia követ Konstantinápolyban oct. elején parancsot ka- pott Párisból, miszerint a' keresztényen vallásra visszatért örmény minap történt csúfos kivégeztetése miatt a' por- tának komoly előterjesztést tegyen 's a' francia kor- mány roszalását egyenesen jelentse ki. Hasonló utasi- tást kapott kormányától az angol követ is. A' porta már is szerfölött aggódik mentségén, miszerint magát em- bertelen tette miatt Európa előtt igazolja. E' végre a' közvélemény csak egy eszközt lát, névszerint a' tanács vörsumjazó 's irtózatos elnökének Nafiz pasának elmoz- dítatását; mert ő vala, ki a' kegyetlen ítélet kimonda- tását 's haladóktalan végrehajtatását ellenállhatlanul sürgeté. A' tanács többsége különben is nohezen zive- li, hogy az elnöke, ki alig négy éve számtalan kegyet- lenségi és zsarolásiért nyilvánosan vádoltaték, a' főtör- vényszéktől elítélteték 's hivataitól megfosztatván a' fő- városból is kiűzeték. — Hir szerint Vuicsics és Petronic- vics folyamodtak a' portához, hogy tartózkodáshelyül Varnát Rustesukkal válthassák fel. Remélik, a' porta teljesítendi kívánatjokat. A' török hajóhad Cyprusnál vete horgonyt 's e' télen Szyria felé fog vitorlázni. A' divánt jelenleg a' görög ügyek foglalják el, melly foly- vást azt véli, hogy a' sept. 15ki események azon ójszaki hatalom izgatásától származtak, melly az ő hitű kereszt- nyéneket mind magába törekszik karolni.

É R T E S Í T Ő.

Gőzhajók járása.

Pestről Eszék felé minden pénteken reggel 6 órakor, Zimony és Dren- kova felé nov. 15, 20, 24 's 29kén reggel 6 órakor.

Indulnak: Pestről Pozsony 's Bécs felé bezárólag nov. 20aig mindenaap; azután minden második, azaz páros napon, nevezetesen nov. 22. 24. 26. 28 's 30. Dec. 2. 4. sat. míg az idő és víz állapotja engedi, 7 órakor regg.

Minden akadály- és alkalmatlanság elhárítása végett a' t. cz. utasok méltóztassanak utazási jegyeket indulás-előtti napon váltatni és szinte akkor a' pogyászt is átvételi nyugtatvány mellett a' hivatalban átadni.

